Recensie: Spektakel-musical 14-18 ****

Studio 100 Pop-Up Theater Puurs
vrijdag 31 mei 2024

foto © Studio 100

Recensie:
Tien jaar geleden maakte het Vlaamse publiek voor het eerst massaal kennis met het gegeven 'spektakelmusical'. In een oude hal in Mechelen waagde Studio 100 zich aan een mega-productie met een verhaal over de Eerste Wereldoorlog. In die tien jaar die ondertussen verlopen zijn, heeft de techniek niet stilgestaan en zijn heel wat van de snufjes die toen nog in de kinderschoenen stonden, grondig uitgetest. De hoogste tijd dus om '14-18' van onder het stof te halen en te laten profiteren van de innovaties. De basis is gebleven: een sterk verhaal van de hand van Gert Verhulst, Allard Blom en Frank Van Laecke, geweldige muziek van Dirk Brossé en een beeldige regie van Frank Van Laecke. Wat verdwenen is, is de schurende en schuddende tribune die enkel voor- of achteruit kon en het feit dat je al te vaak heel ver weg zat van de actie. Dankzij kleinere, vrij bewegende tribunes en decorstukken, aangevuld met grote LED-schermen kan Studio 100 in de nieuwe versie van de spektakelmusical '14-18' veel beter inspelen op intimiteit en betrokkenheid enerzijds en afstand en overzicht anderzijds. Dit in combinatie met een accentverschuiving in de verhaallijn, maakt dat de nieuwe '14-18' de moeite is om af te zakken naar het Studio 100 Pop-Up Theater in Puurs.

Heel kort geschetst, vertelt '14-18' het verhaal van vier gezworen kameraden uit een klein, Vlaams dorpje die, op aanraden van meneer pastoor, zich aanmelden om voor een paar weken mee te gaan vechten tegen de oprukkende Duitsers. Jan Laenens laat zijn zwangere vrouw Anna achter en hoopt dat hij tijdig terug zal zijn voor de geboorte van hun kind. Fons De Rudder is de studiebol van het gezelschap en neemt voor alle veiligheid maar een hele stapel boeken mee om te lezen aan het front. Kamiel Laenens is het kleine broertje van Jan. Hij speelt accordeon en heeft eigenlijk een veel te zacht karakter om met zijn vrienden mee te gaan. En dan is er nog Albert De Smet. Hij is de gangmaker van het gezelschap; altijd te vinden voor een schuine opmerking en een excuus om een pint te drinken. Vervuld van idealen over het verdedigen van het vaderland trekken de vier vrienden naar het front waar ze geconfronteerd worden met de bikkelharde sergeant Dedecker en de gruwelijke realiteit van de oorlog. De waanzin van de oorlog eist een grote tol en stelt de vriendschap van de vier bloedbroeders behoorlijk op de proef.
Aan de grote lijn van het verhaal is dus na tien jaar niets veranderd. En toch is er een duidelijke accentverschuiving in deze vernieuwde uitvoering. In de oorspronkelijke versie lag er heel veel nadruk op de relatie van Jan en Anna. Er was een hele scène weggelegd voor de moed die Jan moest opbrengen om vlak voor het kerstoffensief zijn geliefde nog te kunnen zien. Dat stuk is volledig verdwenen. Jan gaat weg aan het front en staat enkele seconden later in het dorp bij zijn geliefde. Het maakt dat je als toeschouwer de love

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

story veel minder intens beleeft. Sandrine Van Handenhoven en Yanni Bourguignon spelen en zingen hun rollen voortreffelijk, maar het grijpt je gewoonweg minder.

In de plaats hiervan is er meer nadruk komen te liggen op het effect van de oorlog op de vriendschap tussen de vier hoofdpersonages. De spanningen zijn veel beter uitgewerkt en worden ook uitdrukkelijk verwoord. Tevens kreeg ook de figuur van sergeant Dedecker veel meer diepgang. Waar hij in de oorspronkelijke editie een nog al eenduidige schreeuwlelijk was, blijkt hij nu onder de ruwe bast toch een blanke pit te hebben. Er werd voor Peter Van de Veldes personage dan ook speciaal een nieuw lied gecomponeerd om die tweestrijd tussen het uiterlijke en het innerlijke te illustreren. (Peter krijgt zijn 'Javert-momentje'.)

En het werkt! Sergeant Dedecker blijft achter op het slagveld omringd door de leegte van het Pop-Up Theater. Zachtjes sluipen de tribunes naar hem toe en neemt de intimiteit van het moment toe. En ondertussen schittert Peter Van de Velde en grijpt hij het publiek bij de keel. Tragiek en pathetiek, passie en haat, smeken en uitschreeuwen … het hele spectrum van tegenstrijdige emoties zitten in de uitvoering en illustreren de waanzin van de loopgravenoorlog. Aan het einde van het lied rijden de tribune weer zachtjes achteruit en blijft sergeant Dedecker opnieuw alleen achter in de leegte. Regie, tekst, compositie en uitvoering versterken de emotie en laten het publiek niet alleen zien, maar ook voelen. Het is een van de grote kippenvelmomenten uit'14-18'.

Maar er zijn er in deze spektakelmusical nog enkele. Het paradoxale is dat ze juist op die momenten vallen dat de scène zo goed als leeg is. Wanneer de vrouwen het nummer 'Nooit Alleen' inzetten, staan ze in een lege ruimte en worden ze één voor één verlicht door een spot. Ze omschrijven het verlangen naar hun zonen, mannen, vrienden … en schrijven brieven om hun liefde te omschrijven. De leegte van het scènebeeld past perfect bij de leegte die deze vrouwen in hun hart voelen. Dit is vergelijkbaar met het moment waarop Kamiel bezingt dat zijn handen gemaakt zijn om te delen en om muziek te maken en zeker niet om te doden. Hij voelt zich verlaten en alleen na de beslissing van de krijgsraad en dat gevoel laat regisseur Frank Van Laecke voelen door de tribunes met publiek langzaam weg te laten rijden van Kamiel.

En dan is er ook nog het beeld van de kruisen in de mist. Het zat ook al in de originele versie van tien jaar geleden, maar werd daar gecombineerd met de gasaanval. In die uitvoering was het niet zo duidelijk dat het om een gifgasaanval ging en daarom is het nu losgekoppeld. De scène met het mosterdgas is veel duidelijker (o.a. ook door het gebruik van gasmaskers) en mag haar eigen dramatiek hebben. Op die manier kan 'Van Dag Tot Dag' volledig de nadruk leggen op de verschrikking van de oorlog. Op het ritme van een strijdlied bezingen de soldaten de barre omstandigheden van het leven in de loopgraven terwijl ze geknield zitten bij de kruisen van hun gesneuvelde kameraden. Het speelvlak is weliswaar minder diep dan dat van de Nekkerhal destijds, maar er wordt in de volledige breedte gespeeld en je krijgt een volledig gelijkaardig gevoel: het gevoel van eindeloosheid. Rook, wit licht in tegenlicht en eenvoudige kruisen. De kracht zit hem in de eenvoud.

Uiteraard weken die momenten enkel maar omdat ze in fel contrast staan met de andere scènes waar je soms ogen te kort komt om te volgen wat er allemaal gebeurt. Want ook dat is een verschil met vroeger. Tijdens de mobilisatie gebeurt er veel meer rond de hoofdrolspelers dan vroeger. Het veldhospitaal is veel groter en ook hier zijn meer figuranten aanwezig. Kortom: er is heel veel te zien en Studio 100 maakt dankbaar gebruik van grote decors en LED-schermen om haar publiek echt mee te nemen in de verschillende scènes.

Voor de fans van Niels Destadsbader kunnen we nog meegeven dat de rol van Albert op zijn lijf lijkt geschreven. Hij mag 'el sympatico' spelen met een West-Vlaams accent; de vrouwenverleider en de grapjas die als het erop aankomt toch ernstig en gevoelig kan zijn. Het personage van Albert moet de spanning wat

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

breken en zorgen dat het allemaal niet al te zwaar dreigt te worden en daar levert Niels op. Tijdens het drinklied 'Schol!' heb je als publiek echt wel zin om mee te gaan feesten … ook al is het in het hospitaal.
De spektakelmusical '14-18' versie 2.0 weet de krachtige beeldtaal, het sterke verhaal en de magistrale muziek uit het originele product te behouden en te combineren met de theatertechnologie van nu. Het resultaat is een productie die de hardheid van de oorlogswaanzin volledig tot haar recht laat komen en je toch een mooie theateravond bezorgt.
< Sascha Siereveld >
Cast:
Jan Laenens: Yanni BourguignonKamiel Laenens: Remi De SmetFons De Rudder: Jérémie VrielynckAlbert De Smet: Niels Destadsbadersergeant Dedecker: Peter Van de VeldeAnna: Sandrine Van HandenhovenCéline: Charlotte Timmersgeneraal: Marc Peeters
Creatives:
Bezieler, Concept & Artistieke Supervisie: Gert VerhulstScript & Regie: Frank Van LaeckeComponist & orkestdirectie: Dirk BrosséScript & Liedteksten: Allard BlomArrangementen Orkest: Steve WillaertChoreografie & Musical Staging: Martin MichelKostuumontwerp: Yan TaxLichtontwerp: Luc Peumans

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.